

Økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestagers talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: L 5: Samrådsspørgsmål A

**Tid og sted: Kommunaludvalget, den 15. november 2012, kl.
14:10 – 15:30**

Samrådsspørgsmål A

Vil ministeren redegøre for, hvilke konkrete mål regeringen har for konkurrenceudsættelse af opgaver i kommuner og regioner, herunder hvilke konkrete værktøjer regeringen vil bringe i anvendelse for at opnå dette mål?

Indledning

Tak for invitationen til at gøre rede for regeringens mål for offentlig-privat samarbejde og for en række af de initiativer, regeringen har taget på området.

[Regeringens mål]

Offentlige opgaver skal løses bedst og billigst. Derfor er det afgørende, at private virksomheder bliver mere inddraget i den offentlige opgaveløsning. Det giver mere kvalitet set med borgernes øjne – og det giver større effektivitet for skattekroneerne.

Selve udbudsprocessen er også med til at fokusere efterspørgslen: Hvilke opgaver skal løses, hvordan definerer vi opgaven, hvordan sikrer vi den bedste opgaveløsning - og så videre.

Derudover kan et konstruktivt offentlig-privat samspil være en kilde til innovation og nytænkning i opgaveløsningen. [Fx digitale hjælpemidler til demensramte, der gør det muligt at huske, hvordan man klarer helt almindelige hverdagsopgaver. Eller digitale pilleæsker, som kan minde patienten om, at det er tid til en ny pille – og registrere, hvornår pillen blev taget.]

Derfor skal der ikke være nogen tvivl om, at regeringen ønsker at øge og udvikle det offentlig-private samarbejde. Ganske enkelt, fordi markedsafprøvning afhængigt af situationen kan være et centralt redskab til at sikre den bedste og mest effektive opgaveløsning.

Men jeg skal ikke kunne sige, hvor det optimale niveau for den kommunale og regionale konkurrenceudsættelse er. Regeringen har altså ikke som den tidligere regering et konkret måltal, vi trækker op af hatten.

For vi skal ikke anvende konkurrenceudsættelse slavisk i alverdens situationer uanset relevans og omkostninger.

Det vigtigste er, at vi har fokus på konkurrenceudsættelse der, hvor virksomhederne faktisk har – eller kan udvikle - kompetencer og know how, som er interessant på det enkelte offentlige udgiftsområde.

Men det skal hverken ske med tvang eller nidkære bureaukratiske kontrolforanstaltninger. Tvang og kontrolforanstaltninger har det med at fjerne ansvaret for den, som tvinges. Og i stedet for fornuftige overvejelser over, hvordan opgaven bedst løses - at igangsætte diverse ufrugtbare aktiviteter i retning af at undgå tvangen.

Tværtimod er jeg overbevist om, at kommunerne og regionerne bedst selv finder ud af, hvordan opgaverne bliver løst mest hensigtsmæssigt lokalt, når de også selv har ansvaret. Det gælder også i forhold til konkurrenceudsættelse.

Derfor arbejder regeringen på at give kommuner og regioner større handlefrihed til selv at tilrettelægge arbejdet. Regeringen ønsker en moderne offentlige sektor, hvor regler og kontrol erstattes af tillid og fokus på resultater.

For vi behøver ikke at blande os i alle processer fra Christiansborg. Det - mener vi - i sidste ende vil give bedre og mere lokalt forankrede resultater og processer.

Og det er med til at understøtte et stærkt og dynamisk lokalt selvstyre. For husk - tillid er ansvarspådragende.

[Potentiale for øget konkurrenceudsættelse]

Kommunernes konkurrenceudsættelse er steget hvert år i de seneste 5 år. Det tager jeg som udtryk for, at konkurrenceudsættelsen står højt på den politiske dagsorden i kommunerne. Regionerne har også fået mange erfaringer med samarbejde med private, blandt andet ved at sende sygehusydelse i udbud.

Vi har heldigvis lagt tidligere tiders ideologiske mudderkastning bag os. Kommunerne og regionerne har i dag mestendels en pragmatisk tilgang til konkurrenceudsættelse uafhængigt af farven på den politiske kasket.

Jeg er samtidig ikke i tvivl om, at der er et uindfriet potentiale for øget konkurrenceudsættelse rundt om i det offentlige.

På det kommunale felt kan vi i hvert fald se, at der er stor forskel på, hvor meget den enkelte kommune konkurrenceudsætter.

De kommuner, som er mest avancerede, konkurrenceudsætter næsten 40 procent af deres opgaver. Blandt de kommuner, som konkurrenceudsætter mindst, konkurrenceudsættes omkring 20 procent af opgaverne.

Det kunne derfor være en nærliggende hypotese, at de kommuner, der ligger lavest, faktisk havde et potentiale for yderligere konkurrenceudsættelse. Også selv om vi ikke kan stille os til dommer over præcis, hvilket niveau konkurrenceudsættelsen bør have i den enkelte kommune.

Men i det omfang, der er økonomiske gevinster ved konkurrenceudsættelse, vil de økonomiske betingelser også virke i retning af at få disse gevinster frem.

Kommuner og regioner har en stram økonomi. Og krystalkuglen viser tegn på, at der også fremover vil være store økonomiske udfordringer.

Der er derfor et økonomisk pres i retning af at arbejde strategisk med udbud og samarbejde med private.

En undersøgelse viser, at otte ud af ti kommunaldirektører mener, at det samlet set har været en fordel for deres kommune at sende opgaver i udbud. Et tilsvarende antal mener, at flere opgaver bør sendes i udbud.

Lad mig også nævne, at Udbudsrådet netop i oktober måned har offentliggjort resultaterne af en analyse om effekterne om konkurrence om kommunal rengøring. Analysen viser, at kommunerne kan spare en betydelig del af udgifterne til rengøring ved at udbyde opgaverne.

Derfor tror jeg på en fortsat positiv udvikling i konkurrenceudsættelsen. Men vi lukker naturligvis ikke øjnene - vi vil fortsat opgøre og følge udviklingen i konkurrenceudsættelsen i kommuner og regioner.

[Barrierer for konkurrenceudsættelse]

Og vel er konkurrenceudsættelse ofte en god måde at teste markedet på. Men det er ikke altid så nemt, som det lyder.

Både offentlige ordregivere og private leverandører oplever fortsat barrierer for konkurrenceudsættelse – det være sig holdningsmæssige, økonomiske, lovgivningsmæssige og andet.

Jeg tror, at man kan imødegå de holdningsmæssige barrierer ved at have større fokus på at lære af hinandens erfaringer med konkurrenceudsættelse. Hvad fungerer godt – og hvad fungerer mindre godt? Erfaringsudveksling er her helt centrale ingredienser i at nedbryde de holdningsmæssige barrierer.

Flere kommuner og regioner har givet udtryk for, at det er svært at gennemføre samarbejdsforløb med private aktører, fordi samarbejdsformerne og udbudsreglerne er komplekse og svære at anvende i praksis.

[Hvad har regeringen gjort?]

Regeringen har lyttet. Det vil blive gjort lettere at anvende de forskellige samarbejdsformer – blandt andet de fleksible udbudsformer. Og de økonomiske omkostninger ved at gennemføre en udbudsproces skal ned.

Regeringen er fast determineret på, at private leverandører skal involveres over alt, hvor det er hensigtsmæssigt. Og det fordrer en velassorteret og brugbar værktøjskasse.

[Konkurrencepolitisk udspil]

Derfor har regeringen netop lanceret et konkurrencepolitisk udspil, som rummer en række initiativer med henblik på at øge konkurrencen om de offentlige opgaver. Lad mig skitsere de centrale elementer.

[Konkurrencepolitisk udspil: Forenkling af udbudsregler]

Som del af det konkurrencepolitiske udspil vil regeringen i kølvandet på EU's kommende nye udbudsdirektiver fremlægge en dansk udbudslov. Det skal sikre større klarhed og fleksibilitet for virksomheder og ordregivere. Blandt andet i forhold til nye udbudsformer som funktionsudbud, der styrker innovation og tager hensyn til livscyklusomkostninger.

Regeringen vil nedsætte en arbejdsgruppe til det lovforberedende arbejde med deltagelse af blandt andet KL og Danske Regioner og eksterne eksperter med praktisk erfaring i arbejdet med udbud.

[Konkurrencepolitisk udspil: Forenkling af udbudsklagesystemet]

Regeringen vil ændre rammerne for det nuværende klagesystem på udbudsområdet med henblik på at forenkle procedurerne og mindske antallet af åbenlyst ubegrundede klager.

[Konkurrencepolitisk udspil: Forenklede regler for levering af hjemmehjælp]

Derudover vil regeringen – som det også fremgår af finanslovsaftalen - forenkle reglerne for levering af hjemmehjælp, så der skabes et større og mere varieret marked for private leverandører. Borgernes frie valg fastholdes. Men regeringen vil gøre det lettere for kommunerne at tilbyde borgerne frit valg på hjemmehjælpsområdet. Særregler skal fjernes, og det skal være lettere for kommunerne at indgå aftaler med leverandører.

[Konkurrencepolitisk udspil: Lettere samarbejde - vejledningsindsats mv.]

Regeringen ønsker at understøtte og udbrede samarbejdet mellem offentlige og private aktører, herunder funktionsudbud, udbud efter forhandling og offentlig-private partnerskaber – også kaldet OPP.

Det skal ske gennem bedre dokumentation af effekterne og større videndeling på tværs af myndigheder. De gode eksempler skal vandre.

Desuden vil regeringen styrke vejledningsindsatsen om samarbejdsformerne og udbudsregler. Indsatsen vil blive gennemført i dialog med interessenterne på området.

Som eksempel kan jeg nævne, at regeringen har lanceret en internetbaseret guide til offentlig-private innovationssamarbejder, kaldet opiguide.dk, som indeholder råd og vejledning om blandt andet juridiske spørgsmål.

Regeringen forlænger også Udbudsrådets funktionsperiode for at sikre fortsat udvikling, dokumentation og fremdrift i det offentlig-private samarbejde.

[Offentlig-private partnerskaber (OPP)]

For særligt OPP – offentlig-private partnerskaber – ønsker regeringen at gøre det nemmere for kommuner og regioner at planlægge et OPP-projekt, hvor et sådant projekt giver merværdi. Blandt andet har regeringen lanceret en standardmodel for OPP.

Desuden understøtter vi OPP med en pulje på 100 mio. kr. i 2013 til dispensationer fra kommunernes deponeringspligt. Og med en deponeringsfritagelsespulje for regionerne på 300 mio. kr. i 2013. Desuden er reglerne for deponering og låntagning ved at blive set efter i sømmene.

[Strategi for intelligent offentligt indkøb]

Udover det konkurrencepolitiske udspil har regeringen taget initiativ til at få udarbejdet en strategi for intelligent offentligt indkøb.

Strategien skal understøtte konkurrence om offentlige opgaver for at sikre bedre og billigere indkøb. Strategien skal også bidrage til, at offentlige indkøb gennemføres med færrest mulige omkostninger for såvel ordregivere som leverandører. Og endelig skal den fremme, at den offentlige efterspørgsel i højere grad anvendes til at fremme innovation og understøtte grøn omstilling og velfærdsteknologi.

[Afslutning]

Men ét er at tilvejebringe gode hjælperedskaber. Noget andet er selvfølgelig at få virkeliggjort målet om at øge og udvikle offentlig-privat samarbejde.

Hvis konkurrenceudsættelse skal blive en integreret del af kommunernes og regionernes opgaveløsning, skal den forankres i en god portion lokal vilje og interesse.

Det er den enkelte kommune, som skal se det fornuftige i at konkurrenceudsætte. Det opnår vi ikke ved tvangsforanstaltninger, tværtimod.